

**UCHWAŁA NR XXXVII/709/2021
RADY MIEJSKIEJ W DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

z dnia 22 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Dąbrowie Górniczej na lata 2022-2026”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 11 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z późn. zm.) w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 573) na wniosek Prezydenta Miasta

**Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej
uchwała:**

§ 1. Przyjąć „Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Dąbrowie Górniczej na lata 2022-2026”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Dąbrowy Górniczej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 roku.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Dąbrowie
Górniczej

Agnieszka Pasternak

Załącznik do uchwały Nr XXXVII/709/2021
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia 22 grudnia 2021 r.

PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
NA LATA 2022 – 2026

Dąbrowa Górnicza, 2021

Spis treści

WSTĘP	3
I. Zagadnienie niepełnosprawności.....	5
II. Analiza SWOT	13
III. Zasoby miasta w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami	17
IV. Cele Programu	18
V. System realizacji, monitoringu i ewaluacji Programu	27
VI. Termin realizacji programu	27
VII. Źródła finansowania Programu	27

WSTĘP

„Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Dąbrowie Górniczej na lata 2022 -2026” (zwany dalej „Programem”) jest dokumentem określającym kluczowe kierunki oddziaływania, zorientowane na jak najlepsze zaspokojenie potrzeb osób z niepełnosprawnościami we wszystkich sferach życia. Jego celem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami.

Dokument jest także odpowiedzią na wyzwania, jakie stawia przed Miastem Dąbrowa Górnicza ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Program definiuje cele, priorytety oraz działania, zwiększając możliwości zabezpieczenia optymalnych środków na podniesienie jakości życia osób z niepełnosprawnościami zarówno w budżecie Miasta, jak również z dodatkowych środków pochodzących między innymi z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i środków Unii Europejskiej.

Podstawy prawne Programu:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
6. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
9. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Program jest spójny z krajowymi, regionalnymi oraz lokalnymi dokumentami strategicznymi, takimi jak:

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju –Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności
2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” - Zielone Śląskie
3. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030
4. Strategia Rozwoju Miasta: Dąbrowa Górnicza 2022 –Aktualizacja
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej
- Aktualizacja na lata 2021-2022
6. Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2017-2022. Aktualizacja 2019

Tryb prac nad „Programem działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Dąbrowie Górniczej na lata 2022 -2026”

W 2021 roku kończy się obowiązujący „Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2021”. W celu doskonalenia systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin 1 czerwca 2021 r. Prezydent Miasta wydał Zarządzenie Nr 1773.2021 w sprawie przygotowania projektu „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Dąbrowie Górniczej na lata 2022 – 2026”. Na jego podstawie, pod przewodnictwem Bożeny Borowiec, II Zastępcy Prezydenta Miasta powołano Zespół ds. przygotowania projektu „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Dąbrowie Górniczej na lata 2022 – 2026”, zwany dalej „Zespołem”. W jego skład weszli przedstawiciele merytorycznych wydziałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej, Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych, instytucji miejskich oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze niepełnosprawności. Do prac nad Programem zaproszono także ekspertów posiadających wiedzę i doświadczenie z różnych obszarów polityki społecznej.

Przygotowanie projektu dokumentu składało się z kilku etapów. Zgodnie z harmonogramem przeprowadzono trzy warsztaty robocze, podczas których wypracowano najważniejsze założenia Programu. Prace Zespołu poprzedziła ankieta w zakresie badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dostępna w wersji elektronicznej na portalu miejskim, w mediach społecznościowych i w formie tradycyjnej. Została ona skierowana do osób bezpośrednio zainteresowanych tj. mieszkańców Dąbrowy Górniczej, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów. Wyniki ankiety przedstawiono podczas prac Zespołu i uwzględniono opracowując niniejszy dokument.

W pracach nad Programem wykorzystano także wyniki diagnozy przygotowanej na potrzeby opracowania lokalnego programu opieki wytchnieniowej dla Miasta Dąbrowa Górnicza, realizowanego w ramach międzynarodowego projektu „Model tworzenia lokalnych programów opieki wytchnieniowej” we współpracy z Fundacją Imago.

Zgodnie z przyjętymi założeniami wypracowany projekt Programu poddany został konsultacjom społecznym. Po wniesieniu niezbędnych zmian i zaopiniowaniu przez Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych został przedłożony do akceptacji w formie projektu uchwały Radzie Miejskiej.

Prace koordynował Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego we współpracy z Wydziałem Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej.

I. Zagadnienie niepełnosprawności

Definicje niepełnosprawności

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Zgodnie z Konwencją ONZ do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym, na równych zasadach z innymi osobami.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- niesprawność - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;
- niepełnosprawność (disability) - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;
- ograniczenia w pełnieniu ról społecznych (handicap) - ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Spółeczny kontekst tematyki niepełnosprawności został omówiony w Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (International Classification of Functioning, Disability and Health - ICF), przyjętej podczas Światowego Zgromadzenia na rzecz Zdrowia (World Health Assembly) w 2001 roku. Dokument ten podkreśla, że niepełnosprawność dotyczy całej ludzkości, nie można obarczać problemami związanymi z niepełnosprawnością mniejszości społecznych - każdy człowiek może doświadczyć pogorszenia stanu zdrowia i stać się osobą z niepełnosprawnością. Niemalże w równym stopniu problem niepełnosprawności dotyka mężczyzn, jak i kobiet.

Osoby z niepełnosprawnościami w Unii Europejskiej

Jak czytamy w „Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier” jedna na sześć osób w Unii Europejskiej jest niepełnosprawa, w stopniu od lekkiego do znacznego. Oznacza to, że około 80 mln Europejczyków często nie ma możliwości pełnego uczestniczenia w życiu społecznym i gospodarczym z powodu barier związanych ze środowiskiem i z postawami ich otoczenia. Wskaźnik ubóstwa osób z niepełnosprawnościami jest o 70% wyższy od średniej, także z powodu ograniczonego dostępu do zatrudnienia. Ponad jedna trzecia osób w wieku powyżej 75 lat dotknięta jest niepełnosprawnością ograniczającą w pewnym stopniu ich możliwości, a w przypadku ponad 20 % ograniczenia te są znaczne. Prognozuje się, że liczba tych osób zwiększy się wraz ze starzeniem się społeczeństwa UE.

Dane dotyczące niepełnosprawności w Polsce

Według wyników Europejskiego Ankietowego Badania Zdrowia (European Health Interview Survey – EHIS) w 2014 roku w Polsce było 7,7 mln (dokładnie 7 689,8 tys.) osób niepełnosprawnych biologicznie, tj. osób, które zadeklarowały ograniczoną zdolność wykonywania czynności jakie ludzie zwykle wykonują (zgodnie z jednolitą dla UE definicją zastosowaną w badaniu uwzględniono zarówno poważne jak i mniej poważne ograniczenia, powodujące niemożność wykonywania ww. czynności, przez okres co najmniej ostatnich 6 miesięcy). Wśród nich było 2 464,8 tys. z poważnymi ograniczeniami sprawności i 5 225 tys. osób z mniej poważnymi ograniczeniami.

Według danych pochodzących z ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. liczba osób z niepełnosprawnością w woj. śląskim wyniosła 552 100, w Dąbrowie Górniczej 14 493 i stanowiła blisko 12% ogółu ludności całego województwa i odpowiednio dla miasta. Wynik ten nie odbiegał od średniej dla całego kraju.

Ostatnie pełne dane dotyczące kwestii niepełnosprawności w kraju pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dopiero zakończony 30 września br. Narodowy Spis Powszechny dostarczy najnowszych informacji dotyczących cech demograficzno-społecznych naszego miasta, w tym dotyczących niepełnosprawności wśród Dąbrowian. Stąd prezentowane poniżej dane pozyskane z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, poradni psychologiczno-pedagogicznych, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej przedstawiają niepełny obraz aktualnej sytuacji demograficznej w mieście. Wpływ na to ma również trwający stan epidemii (w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2) i fakt, że wydane wcześniej orzeczenia dotyczące niepełnosprawności zachowują ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Podsumowując osoby z niepełnosprawnościami to grupa zróżnicowana pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, wykształcenia, wieku, miejsca zamieszkania, cech demograficznych i społecznych oraz sytuacji na rynku pracy. Niepełnosprawność dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Ze względu na różne potrzeby osób z niepełnosprawnościami udzielający pomocy, w tym instytucje i organizacje działające na ich rzecz, powinny indywidualnie dostosowywać formy oferowanego wsparcia.

Na poprawę funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie realny wpływ mogą mieć szerokie i spójne działania prowadzone zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnie. Z jednej strony konieczne jest dostosowywanie przepisów krajowych i miejscowych oraz tworzenie warunków do zwiększenia aktywności z zakresu rehabilitacji społecznej jak i zawodowej, z drugiej niezwykle istotne jest wpływanie na zmiany mentalne w postrzeganiu osób z niepełnosprawnościami przez społeczeństwo oraz poznanie przysługujących im praw przez same osoby z niepełnosprawnościami. Osoby z niepełnosprawnościami, ich rodziny, opiekunowie są bowiem częścią społeczności lokalnej, w której powinny znaleźć godne warunki do życia i akceptację.

Struktura osób z niepełnosprawnościami w obszarze miasta Dąbrowa Górnicza

Z danych pozyskanych z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że w roku 2018 liczba osób korzystających z systemu wsparcia w Dąbrowie Górniczej wynosiła 2211. W 2019 roku wzrosła do niemal 2,5 tys. osób. Po czym w 2020 roku nastąpił spadek do 2061. W grupie tej nieznacznie przeważają kobiety.

Tabela 1. Liczba i płeć osób z niepełnosprawnościami w Dąbrowie Górniczej. Dane dotyczące osób powyżej 16 roku życia, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w danym roku.

	2018	2019	2020
Kobiety	1180	1346	1086
Mężczyźni	1031	1132	975
Razem	2211	2478	2061
Kobiety	53,37 %	54,32%	52,69%
Mężczyźni	46,63 %	45,68%	47,31%
Razem	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Wśród osób z niepełnosprawnościami w mieście, ponad połowę stanowią osoby powyżej 60 roku życia. Łącznie z grupą osób po 40 roku życia (niemal co trzecia osoba z niepełnosprawnościami zarejestrowana w miejskim systemie) stanowią blisko 90% ogółu przedstawicieli tej grupy w Dąbrowie Górniczej. Biorąc pod uwagę tendencje demograficzne obserwowane w ostatnich latach można przyjąć, że liczba osób z niepełnosprawnościami powyżej 60 roku życia będzie gwałtownie wzrastała. Prezentowane dane wskazują, że niepełnosprawność najczęściej nabywana jest z wiekiem.

Tabela 2. Struktura wiekowa osób z niepełnosprawnościami. Zestawiane liczby dotyczą wydanych w danym roku orzeczeń.

	2018	2019	2020
16-25	93	86	96
26-40	219	214	196
41-59	760	757	694
60 i więcej	1139	1421	1075
Razem	2211	2478	2061
16-25	4,21%	3,47%	4,66%
26-40	9,91%	8,64%	9,51%
41-59	34,37%	30,55%	33,67%
60 i więcej	51,52%	57,34%	52,16%
Razem	100,00%	100,00%	100,00 %

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Z informacji pozyskanych z bazy danych Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że niemal połowa wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w Dąbrowie Górniczej, to orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. Mniej więcej co czwarta osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu lekkim lub znacznym. W roku 2019 roku wzrósł odsetek osób z orzeczeniami o niepełnosprawności w stopniu znacznym.

Tabela 3. Osoby z niepełnosprawnościami według stopnia niepełnosprawności.

	2018	2019	2020
Znaczny	468	686	609
Umiarkowany	1141	1199	951
Lekki	602	593	501
Razem	2211	2478	2061
Znaczny	21,17%	27,68%	29,55%
Umiarkowany	51,61%	48,39%	46,14%
Lekki	27,23%	23,93%	24,31%
Razem	100,00%	100,00%	100,00 %

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Kolejna tabela (Tabela 4) przedstawia strukturę niepełnosprawności według kodu schorzenia. Dane te wskazują, które schorzenia wśród mieszkańców Dąbrowy Górniczej występują najczęściej, a tym samym określają główny profil osób z niepełnosprawnościami oraz te, które odnotowywane są najrzadziej.

Występujące schorzenia można podzielić na 3 grupy:

1. Występujące najczęściej:

- a. 05-R choroby narządu ruchu – około 24% ogółu niepełnosprawności.

2. Występujące często:

- a. 10-N choroby neurologiczne – występujące u około 19% osób z niepełnosprawnościami,
- b. 07-S choroby układu oddechowego i krążenia – 18%,
- c. 11-I inne w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego – około 12%,
- d. 02-P choroby psychiczne – około 9%.

3. Występujące rzadko:

- a. 09-M choroby układu moczowo-płciowego – 5%,
- b. 08-T choroby układu pokarmowego – 4%,
- c. 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu – 4%,
- d. 04-O choroby narządu wzroku – 3%,
- e. 06-E epilepsja – 1%,
- f. 01-U upośledzenie umysłowe – 1%,
- g. 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe – mniej niż 1%.

Tabela 4. Niepełnosprawność według kodu schorzenia.

Kod schorzenia	2018	2019	2020
01-U upośledzenie umysłowe	18	17	21
02-P choroby psychiczne	249	222	257
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	133	102	108
04-O choroby narządu wzroku	85	79	58
05-R choroby narządu ruchu	582	593	450
06-E epilepsja	24	26	21
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	341	455	328
08-T choroby układu pokarmowego	73	104	85
09-M choroby układu moczowo-płciowego	65	112	96
10-N choroby neurologiczne	403	465	388
11-I inne w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	238	303	243
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	6

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Z informacji zebranych w opracowaniu pn. „Lokalny Program Opieki Wytchnieniowej dla Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2021 – 2023” wynika, że spośród ogółu osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, pracę zarobkową wykonuje około 7-10% osób. Stosunkowo nieduży odsetek osób pracujących w badanej grupie, może być wypadkową wielu czynników, w tym stopnia niepełnosprawności poszczególnych osób (głównie osoby z niepełnosprawnością w stopniu co najmniej umiarkowanym), znacznym odsetkiem osób z dysfunkcjami narządów ruchu oraz innymi chorobami lub ograniczeniami wynikającymi z innych chorób.

W badanej grupie niemal co trzecia osoba posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Podobny odsetek osób legitymuje się wykształceniem średnim. Co dziesiąta zarejestrowana w systemie osoba, posiada wykształcenie wyższe. Osoby z wykształceniem podstawowym lub niższym, stanowią około 20% ogółu populacji. Stosunkowo dobre wykształcenie osób z niepełnosprawnościami w Dąbrowie Górniczej (pod względem wykształcenia, grupa ta w niedużym stopniu różni się od przeciętnej dla całego miasta według danych NSP z 2011 r.) pozytywnie oddziałuje na względnie wysoki wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w mieście.

Tabela 5. Wykształcenie osób z niepełnosprawnościami.

	2018	2019	2020
mniej niż podstawowe	56	72	102
podstawowe i gimnazjalne	356	395	318
zasadnicze	735	825	642
średnie	808	918	739
wyższe	256	268	260
razem	2211	2478	2061
mniej niż podstawowe	2,53%	2,91%	4,95%
podstawowe i gimnazjalne	16,10%	15,94%	15,43%
zasadnicze	33,24%	33,29%	31,15%
średnie	36,54%	37,05%	35,86%
wyższe	11,58%	10,82%	12,61%
razem	100,00%	100,00%	100,00 %

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Jak wynika z danych dotyczących liczby wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego pozyskanych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Górniczej oraz Publicznej Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Fundacji In Corpore najwięcej orzeczeń wydano w roku szkolnym 2020/2021 – 336. W roku szkolnym 2019/2020 było ich 270 a w roku szkolnym 2018/2019 odpowiednio 316.

Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego- dotyczy dzieci w wieku od 3 roku życia.

Rok szkolny	2018/2019	2019/2020	2020/2021
	316	270	336

Źródło: dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Górniczej oraz Publicznej Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Fundacji In Corpore.

W przypadku orzeczeń wydawanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób do 16-tego roku życia kształtowała się na podobnym poziomie. Jak wynika z danych zawartych w tabeli 7 zarówno w roku 2018 jak i 2019 roku wydano po 192 orzeczenia, w roku 2020 roku wydano 189 orzeczeń.

Na podstawie tzw. drugiej ustawy anty-covidowej z 31 marca 2020 roku wydane wcześniej orzeczenia dotyczące niepełnosprawności zachowują ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Tabela 7. Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnościami przed 16 rokiem życia.

	2018	2019	2020
Ilość orzeczeń	192	192	189

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Z danych pochodzących z Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego wynika, że w roku szkolnym 2018/2019 w publicznych placówkach oświatowych ogółem uczyło się 778 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. W roku szkolnym 2019/2020 było ich 741, w roku szkolnym 2020/2021 - 729. W tej grupie wyraźnie widać tendencję wzrostową jeśli chodzi o dane z przedszkoli, szkół i placówek ogólnodostępnych, gdzie liczba uczniów z orzeczeniem gwałtownie wzrosła w roku szkolnym 2020/2021.

Tabela 8. Liczba wychowanków i uczniów z niepełnosprawnością posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczących się w publicznych placówkach oświatowych działających na terenie miasta.

Rok szkolny	2018/2019	2019/2020	2020/2021
ogółem	778	741	729
W tym w przedszkolach, szkołach i placówkach ogólnodostępnych (z oddziałami integracyjnymi)	203	181	272

Źródło: Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

II. Analiza SWOT

Analiza SWOT w zakresie potencjału, zasobów i prowadzonych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami powstała podczas trzech warsztatów roboczych, zorganizowanych w ramach prac Zespołu do spraw przygotowania projektu Programu. Uwzględniono w niej również opinie mieszkańców wyrażone w badaniu ankietowym.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązywanie problemów osób z niepełnosprawnościami w sposób interdyscyplinarny. • Zaangażowanie Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Rady Działalności Pożytku Publicznego, jako organów opiniotwórczo-doradczych. • Bogata oferta instytucjonalna i dobrze funkcjonujące placówki w tym Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej (SOSW), Dzienny Dom „Senior -Wigor”, Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztat Terapii Zajęciowej „Otwarte Serca”, Klub Integracyjno –Terapeutyczny dla Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin • Dobrze funkcjonujący system wczesnego wspomagania rozwoju dzieci od momentu narodzin (działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Centrum Diagnostyki i Terapii In Corpore, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej).	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zintegrowanego systemu informacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami. • Niewystarczająca wiedza na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami, mieszkańców Dąbrowy Górniczej. • Brak lokalnych kampanii społecznych na temat niepełnosprawności, w tym: chorób psychicznych. • Problem z dotarciem z informacją i odpowiednią formą pomocy do osób z niepełnosprawnościami. • Brak formalnego umocowania działalności osoby działającej na rzecz osób z niepełnosprawnościami (pełnomocnika/koordynatora/ rzecznika ds. osób z niepełnosprawnościami). • Brak rozwiązań lokalnych w zakresie przepisów prawnych regulujących kwestie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (prawo lokalne). • Zbyt mała liczba konsultacji prowadzonych z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych. • Brak Zakładu Aktywności Zawodowej.

<ul style="list-style-type: none"> • Bogata oferta w zakresie usług wspierających osoby z niepełnosprawnościami, w tym oferta usług opieki wytchnieniowej i asystenta osoby z niepełnosprawnościami. • Zorganizowany transport zbiorowy dla uczestników Dziennego Domu „Senior - Wigor”, SOSW, filii Środowiskowego Domu Samopomocy. • Przyjazne osobom z niepełnosprawnościami nowe inwestycje np. "zielona mobilność". • Dostosowanie nowych budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie aktywizacji zawodowej (asystent zawodowy osoby niepełnosprawnej – zatrudnienie wspomagane). • Brak ścisłej współpracy podmiotów w zakresie aktywizacji zawodowej, wymiany informacji nt. zatrudniania osób z niepełnosprawnościami. • Niewystarczająca ilość funkcjonujących na terenie miasta zakładów pracy chronionej. • Niedostosowana do potrzeb forma opieki wytchnieniowej. • Niefunkcjonujący system wsparcia osób z niepełnosprawnościami w zakresie mieszkań treningowych i chronionych. • Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej oraz w miejscach publicznych - stare inwestycje. • Niewystarczające oznakowanie przejść, w tym podziemnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. • Niewystarczająca oferta w zakresie wypożyczania sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami. • Brak zintegrowanego systemu transportu dla indywidualnych osób z niepełnosprawnościami, w tym na wózkach inwalidzkich. • Niedostosowanie oferty instytucji kultury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
--	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Otwarcie miasta i instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych na problemy osób z niepełnosprawnościami • Bogata oferta skierowana do osób z niepełnosprawnościami • Zaangażowanie i chęć poprawy sytuacji niepełnosprawnych ze strony instytucji miejskich i urzędu miejskiego • Otwartość do przystosowania i działań na rzecz poprawy dostępności instytucji i placówek miejskich • Doświadczenie pracowników instytucji publicznych w pracy z osobami z niepełnosprawnościami • Dobrze funkcjonujące organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami • Współpraca instytucji kultury i sportu z dąbrowskimi organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań i wydarzeń dla osób z niepełnosprawnościami • Wzrost działań podejmowanych na szczeblu krajowym na rzecz osób z niepełnosprawnościami, nowe regulacje prawne w stosunku do osób z niepełnosprawnościami • Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych na finansowanie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami pochodzących m.in. z : Funduszu Solidarnościowego, Funduszu Dostępności, środków Unii Europejskiej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i in. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby osób z orzeczeniem o niepełnosprawności spowodowany zmianami demograficznymi. • „Zamknięcie w domach” dużej liczby osób z niepełnosprawnościami powodujące wykluczenie z życia społecznego. • Niechęć ludzi do podejmowania aktywności wynikająca z obawy przed zmianą własnej sytuacji życiowej. • Niedostateczna dostępność do świadczeń zdrowotnych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. • Zmieniające się uwarunkowania prawne, niejasności interpretacyjne i zmienne wytyczne w zakresie programów na rzecz osób z niepełnosprawnościami. • Brak zrozumienia (nietolerancja) potrzeb i sytuacji osób z niepełnosprawnościami ze strony osób bez niepełnosprawności. • Niechęć pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z upośledzeniem intelektualnym. • Rozluźnienie więzi społecznych. • Zbyt niski udział osób z niepełnosprawnościami ich rodzin i opiekunów w życiu społeczności lokalnej. • Obostrzenia/reżim sanitarny/pandemia. • Wykluczenie cyfrowe osób z niepełnosprawnościami. • Niski status materialny osób z niepełnosprawnościami.

<ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie Pilotażowego Programu Aktywny Samorząd, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji z udziałem środków PFRON. • Realizowane projekty w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, w tym opieka wytchnieniowa, pomoc asystencka. • Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży oraz osób zdrowych dotyczące problemów i funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami. • Szkolenia pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami. • Realizacja lokalnych kampanii społecznych • Wzrost uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami ich rodzin i opiekunów w życiu społeczności lokalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań i programów odpowiadających na rosnące potrzeby osób z niepełnosprawnościami.
--	---

III. Zasoby miasta w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Dzienny Dom „Senior -Wigor”,
- Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”,
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej,
w skład którego wchodzi:
  - Przedszkole Specjalne nr 2,
  - Szkoła Podstawowa Specjalna nr 1,
  - IV Liceum Ogólnokształcące Specjalne,
  - Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna nr 1,
  - Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy,
  - Wczesne wspomaganie rozwoju, GRW, rehabilitacja ruchu,
- Warsztat Terapii Zajęciowej „Otwarte Serca”,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Publiczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Fundacji In Corpore,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Organizacje pozarządowe działające w obszarze niepełnosprawności i pomocy społecznej,
- Koordynator do spraw dostępności,
- Bus dla seniora dostosowany do potrzeb osób poruszających się na wózku inwalidzkim.

IV. Cele Programu

Cel główny programu Wsparcie i podniesienie jakości życia osób z niepełnosprawnościami, ich rodzin i opiekunów.			
Cel szczegółowy 1. Rozwój rehabilitacji społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami.			
Planowane rezultaty	Działania	Wskaźniki	Kluczowi partnerzy/realizatorzy
1. Wsparcie w codziennym funkcjonowaniu			
1.1. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania, deinstytucjonalizacja.	Świadczenie usług w miejscu zamieszkania: <ul style="list-style-type: none"> – usługi opiekuńcze, – specjalistyczne usługi opiekuńcze, – asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, – asystent rodziny, – opieka wytchnieniowa. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba usług – liczba osób korzystających z usług 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski -Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Dział ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych, – Organizacje pozarządowe, – inne podmioty.

1.2. Poprawa dostępu do usług wsparcia dziennego. Rozwój usług wsparcia dziennego-deinstytucjonalizacja.	Świadczenie usług wsparcia dziennego: – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Dzienny Dom „Senior-Wigor”, – Warsztat Terapii Zajęciowej „Otwarte Serca”.	– liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia	– Urząd Miejski -Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Dzienny Dom „Senior-WIGOR”, – Warsztat Terapii Zajęciowej – „Otwarte Serca”.
1.3. Poprawa dostępu do usług wsparcia całodobowego.	Świadczenie usług całodobowych: – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, Poszerzanie oferty usług całodobowych w zależności od potrzeb: – mieszkania treningowe, – mieszkania chronione, – opieka wytchnieniowa.	– liczba osób korzystających z usług całodobowych	– Urząd Miejski -Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Organizacje pozarządowe, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”.
2. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami			
2.1. Poprawa dostępu do środków na likwidację barier oraz zaopatrzenie w odpowiedni sprzęt.	Dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych: – likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami,	– liczba osób, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON – liczba osób, które skorzystały z pomocy w ramach realizowanych programów	– Urząd Miejski - Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Dział ds. Rehabilitacji Społecznej, – Powiatowy Urząd Pracy, – inne miejskie jednostki organizacyjne.

	<ul style="list-style-type: none"> – likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się, – zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, – uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, – usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika – realizacja programów np. pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III 		
2.2. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością oczekującym na lokale socjalne mieszkań dostosowanych do ich potrzeb.	Bieżące dostosowywanie lokali socjalnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dostosowanych lokali – liczba osób z niepełnosprawnościami, korzystających z lokali 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski – Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych.
2.3. Integracja osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej oraz wspieranie ich udziału w życiu społecznym oraz aktywności obywatelskiej.	Organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych oraz inicjowanie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami poprzez promowanie wszelkich form aktywności i twórczości,	<ul style="list-style-type: none"> – liczba podmiotów organizujących wydarzenia, – liczba zrealizowanych zadań z określeniem ich rodzaju, – liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski – Wydział Polityki Społecznej, – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Wydział Marki Miasta, Kultury i Sportu,

	zawodów sportowych, wolontariatu		<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Dział ds. Rehabilitacji Społecznej, – Organizacje pozarządowe, – inne miejskie jednostki organizacyjne
3. Wyrównywanie szans w zakresie rozwoju i edukacji osób z niepełnosprawnościami na wszystkich poziomach edukacyjnych.	<p>Zapewnienie uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kształcenia specjalnego i integracyjnego, – wczesnego wspomagania rozwoju dzieci, – pomocy i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w tym: indywidualnego nauczania, zajęć rewalidacyjno-kompensacyjnych, – pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci korzystających ze wsparcia, – liczba spotkań, – liczba dzieci objętych kształceniem specjalnym i integracyjnym, – liczba dzieci/uczniów, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski – Wydział Oświaty, – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, – Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnoprawnej, – Placówki oświatowe, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Dział ds. Rehabilitacji Społecznej.
4. Poprawa dostępu do usług zdrowotnych i działań profilaktycznych.	<p>Realizacja projektów/programów profilaktyki zdrowotnej. Wspieranie procesu leczenia i rehabilitacji szerokim poradnictwem specjalistów m.in: psychologów, rehabilitantów, terapeutów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zrealizowanych projektów/programów, – liczba osób objętych projektami/programami, – liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia specjalistów 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski - Wydział Polityki Społecznej, – Organizacje pozarządowe, – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, – Placówki oświatowe, – Ośrodki wsparcia,

			<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, – Dział Aktywizacji Zawodowej i Komunikacji Społecznej - Klub Integracji Społecznej
5. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami przez organizowanie systemu wypłat świadczeń dedykowanych tym osobom i ich opiekunom.	Przyznawanie i wypłata świadczeń m.in: <ul style="list-style-type: none"> – zasiłku pielęgnacyjnego, – świadczenia pielęgnacyjnego, – dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka, – specjalnego zasiłku opiekuńczego, – zasiłku dla opiekunów, – zasiłków stałych i okresowych 	– liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Cel szczegółowy 2. Rozwój rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.			
Planowane rezultaty	Działania	Wskaźniki	Kluczowi partnerzy/realizatorzy
1. Zwiększenie udziału osób z niepełnosprawnościami w aktywnym życiu zawodowym.	Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych wśród osób z niepełnosprawnościami	– liczba udzielonych informacji na temat dostępnych form pomocy dla osób z niepełnosprawnościami,	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy, – Pracodawcy,

	na temat dostępnych dla nich form pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej.	w tym liczba wydarzeń, eventów, spotkań dla osób z niepełnosprawnościami i/lub osób z ich otoczenia.	<ul style="list-style-type: none"> – Warsztat Terapii Zajęciowej „Otwarte serca”, – Organizacje pozarządowe.
	<p>Podjęmowanie działań umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami włączanie się w aktywne życie zawodowe poprzez obejmowanie ich różnymi formami wsparcia, w tym usługami i/lub instrumentami rynku pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja staży dla osób z niepełnosprawnościami. – realizacja szkoleń dla osób z niepełnosprawnościami. – poradnictwo zawodowe dla osób z niepełnosprawnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba form wsparcia, którymi objęto osoby z niepełnosprawnościami w ramach aktywizacji zawodowej. – liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały ze staży, – liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały ze szkoleń, – liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały z poradnictwa zawodowego. 	
	Promowanie i wspieranie samozatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.	– liczba osób z niepełnosprawnościami, które otrzymały wsparcie dotyczące samozatrudnienia.	

2. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.	Informowanie o programach wspierających pracodawców oraz o korzyściach wynikających z zatrudniania osób z niepełnosprawnościami oraz refundacja kosztów tworzenia lub adaptacji stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba pracodawców, którzy zatrudnili osoby z niepełnosprawnościami w związku z otrzymanym wsparciem. – liczba miejsc pracy wyposażonych przez pracodawców, którym Powiatowy Urząd Pracy zrefundował koszt ich doposażenia/wyposażenia. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy, – Pracodawcy, – Organizacje pozarządowe.
Cel szczegółowy 3. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.			
Planowane rezultaty	Działania	Wskaźniki	Kluczowi partnerzy/ realizatorzy
1. Podniesienie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności.	Organizowanie akcji i kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat praw osób z niepełnosprawnościami oraz na rzecz zrozumienia potrzeb osób z niepełnosprawnościami	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych wydarzeń/kampanii, – liczba uczestników, 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski – Wydział Polityki Społecznej – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Wydział Marki Miasta, Kultury i Sportu – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej – Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami – inne miejskie jednostki organizacyjne .
2. Zwiększenie dostępu do wiedzy i informacji.	Stworzenie systemu informowania osób	– liczba odsłon,	– Urząd Miejski – Wydział Polityki Społecznej,

	<p>z niepełnosprawnościami i ich opiekunów na temat przysługujących im praw (poradnik w wersji elektronicznej/portal)</p> <p>Utworzenie infolinii.</p> <p>Przygotowanie publikacji informacyjnych.</p> <p>Wyznaczenie osoby / koordynatora, pełnomocnika, rzecznika/ działającej na rzecz osób z niepełnosprawnościami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób korzystających, – nakład egzemplarzy, – liczba udzielonych porad/ spotkań. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Dzienny Dom „Senior- Wigor”, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, – Powiatowy Urząd Pracy, – Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.
3. Poprawa dostępu do obiektów i przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.	<p>Opracowanie i przyjęcie lokalnych standardów dostępności.</p> <p>Stosowanie zasad projektowania uniwersalnego.</p> <p>Likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych i cyfrowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych konsultacji dla inwestycji i projektów miękkich z ciałami opiniująco-doradczymi funkcjonującymi w Dąbrowie Górniczej działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami – liczba zlikwidowanych barier, – liczba obiektów, w których poprawiono dostępność 	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Infrastruktury Miejskiej – Wydział Inwestycji Drogowych – Wydział Inwestycji i Remontów – Wydział Urbanistyki i Architektury – Wydział Polityki Społecznej – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych – Wydziały Urzędu Miejskiego – inne miejskie jednostki organizacyjne

<p>4. Zwiększenie dostępu do usług publicznych.</p>	<p>Diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami (badania społeczne, ankiety, konsultacje)</p> <p>Działania na rzecz dostępności w obszarze komunikacyjnym, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkolenia pracowników – likwidowanie barier komunikacyjnych – zapewnienie usług przewozowych dla osób z niepełnosprawnościami – organizowanie dostępnych wydarzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych konsultacji, badań, zrealizowanych ankiet – liczba przeprowadzonych szkoleń – liczba uczestników szkoleń, – liczba opracowanych dokumentów/ formularzy/wniosków) dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, – liczba usług tłumacza PJM, – liczba zakupionych pętli indukcyjnych – liczba osób korzystających z usług – liczba organizowanych dostępnych wydarzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski – Wydział Polityki Społecznej – Wydział Infrastruktury Miejskiej – Wydział Marki Miasta, Kultury i Sportu – Wydział Oświaty – inne miejskie jednostki organizacyjne. działające w obszarze pomocy społecznej, edukacji, kultury i sportu
---	---	---	--

V. System realizacji, monitoringu i ewaluacji Programu

Za realizację Programu odpowiedzialny jest Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej. Osiągnięcie założonych rezultatów Programu możliwe będzie dzięki zaangażowaniu i współpracy kluczowych partnerów - samorządu, Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Na mocy Zarządzenia Prezydenta Miasta, przedstawiciele kluczowych partnerów utworzą Zespół. Jego zadaniem będzie monitorowanie i ocena realizacji założonych celów, działań i rezultatów po każdym roku, począwszy od pełnego roku jego realizacji. Zespół będzie spotykał się co najmniej dwa razy w roku. Efektem pracy Zespołu będzie Raport Roczny zawierający informacje opisowe oraz wskaźniki z realizacji, z odniesieniem do danych z lat poprzednich, rekomendacje z ewaluacji. Za bazę wskaźników wyjściowych odpowiedzialny będzie Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego.

W całym okresie realizacji Programu, wszystkie wynikające z niego działania poddawane będą nadzorowi i ocenie. Każdorazowo, po konsultacjach z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, Raport Roczny będzie przekazywany Prezydentowi Miasta Dąbrowa Górnicza oraz Radzie Miejskiej w Dąbrowie Górniczej wraz z wnioskami w zakresie aktualizacji Programu. Wnioski i rekomendacje z ewaluacji mogą skutkować aktualizowaniem, modyfikowaniem lub uzupełnianiem zapisów Programu.

VI. Termin realizacji programu

Wszystkie założone w Programie cele i działania będą podejmowane w okresie, na jaki został utworzony, tj. w latach 2022-2026.

VII. Źródła finansowania Programu

Środki na realizację programu zabezpieczone będą corocznie w budżecie Miasta Dąbrowa Górnicza oraz w budżetach poszczególnych kluczowych partnerów.

Wśród potencjalnych źródeł finansowania Programu należy brać pod uwagę:

- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki pochodzące z Funduszu Dostępności i obsługującego go Banku Gospodarstwa Krajowego,
- środki Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
- program rządowy MEN,
- środki z Unii Europejskiej,
- inne źródła zewnętrzne.